

Bildväv med många trådar

I filmen flätas antikens imperium samman med ett annat rike som skattat åt förgängelsen. Bilder ur Stasimuseets arkiv i Berlin glider förbi.

Hon representerar Sverige på Venedigbiennalen 2015 och beskrivs av Moderna museet som en av de mest nyskapande konstnärerna inom rörlig bild. Just nu visas hon på Kalmar konstmuseum och får en soloutställning i London i januari.

Text CLEMENS POELLINGER

Andå frågade vi på SvD:s kulturredaktion överraskat: "Lina Selander, vem är det nu igen?" när nyheten kom för några vecka sedan att Moderna presenterar henne i Venedig i ett sammanhang som kan liknas vid VM i konst.

Det är inte så märkligt egentligen. Lina Selander, född 1973 och utbildad på Fotohögskolan i Göteborg och på Konsthögskolan i Stockholm, har ställt ut mycket internationellt. Men lokalt har hon främst visats på scener som Index och Bonniers konsthall samt publicerat artist books på Oei Editör, en lika ambitiös som konsekvent tidskrift "för poetisk publikation". Med det sagt är Modernchefen Daniel Birnbaums formulering om den 41-åriga konstnären – "hon kan uppfattas som intellektuellt krävande" – inte helt gripen ur luften.

Lina Selander skrattar vänligt:

– Jag tror man kan få ut något av mina filmer bara genom att se dem rent visuellt, som ett flöde.

Vi möts i hennes ateljé i ett industrihus i Liljeholmen. På gården intill åter jobbarna tidig lunch, några av Samtrans skolskjutsar står parkerade i källarplanet. På Lina Selanders breda fönsterkarm några trappor upp ligger en orientalisk matta och förvandlar den till en sittbänk. På en hylla utmed väggens mittemot står en rullbandspelare, en Revox A77, känd för sitt fina ljud. På väggen ovanför skrivbordet i hörnet några svartvita fotografier, kopior gjorda genom framkallning på det gamla sättet. Framför oss – och kanske farligt nära våra kaffekoppar – en slank Mac-dator. Gammalt möter nytt, precis som i hennes konst.

Vi pratar om hennes verk där befintligt och historiskt material redigerats så att det möter bilder som hon fotograferat eller filmat själv, komplexa bildvävar med många, många trådar. Montagefilmerna får sin laddning genom sambandet mellan de olika bilderna och associationerna som uppstår på vägen.

Bildkonstnären Lina Selanders utställning i Venedig öppnar den 22 maj 2015. FOTO: LARS PEHRSON

– Det finns en koncentration i materialet – och förhoppningsvis en kontemplativ rymd, föreslår Lina Selander och jag kan inte annat än hålla med efter att just ha sett "Silphium", hennes senaste film.

Den visas i den pågående utställningen i Kalmar, men finns även som ett Vimeoklipp på nätet – bara att googla upp och titta.

Det börjar som en tidig stumfilm med några vita texter mot svart bakgrund som förmedlar berättelsen om antikens Cyrene, en till en början framgångsrik grekisk koloni i Libyen vars mynt hade just en silphiumplanta som motiv. Det är den i dag enda kända avbildningen av medicinalväxten som användes som skydd mot önskad graviditet. Dess popularitet som handelsvara utgjorde själva grunden till Cyrenes rikedom. Dessvärre visade den sig omöjlig att odla och rovdriften medförde att bestånden dog ut. Kejsar Nero berättas anekdotiskt ha ätit upp den sista existerande stjälken från Cyrene, kolonin hade då blivit en del av det romerska väldet.

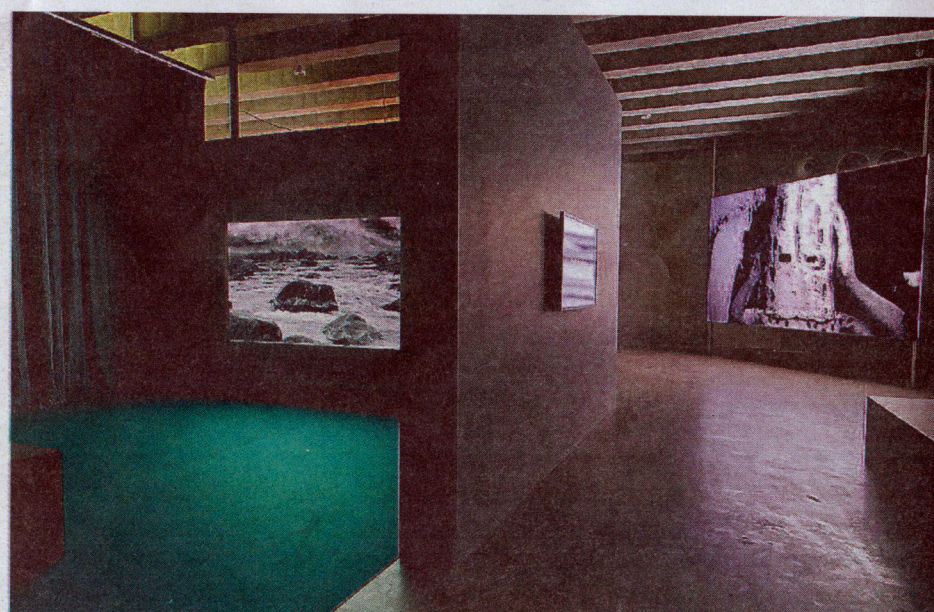
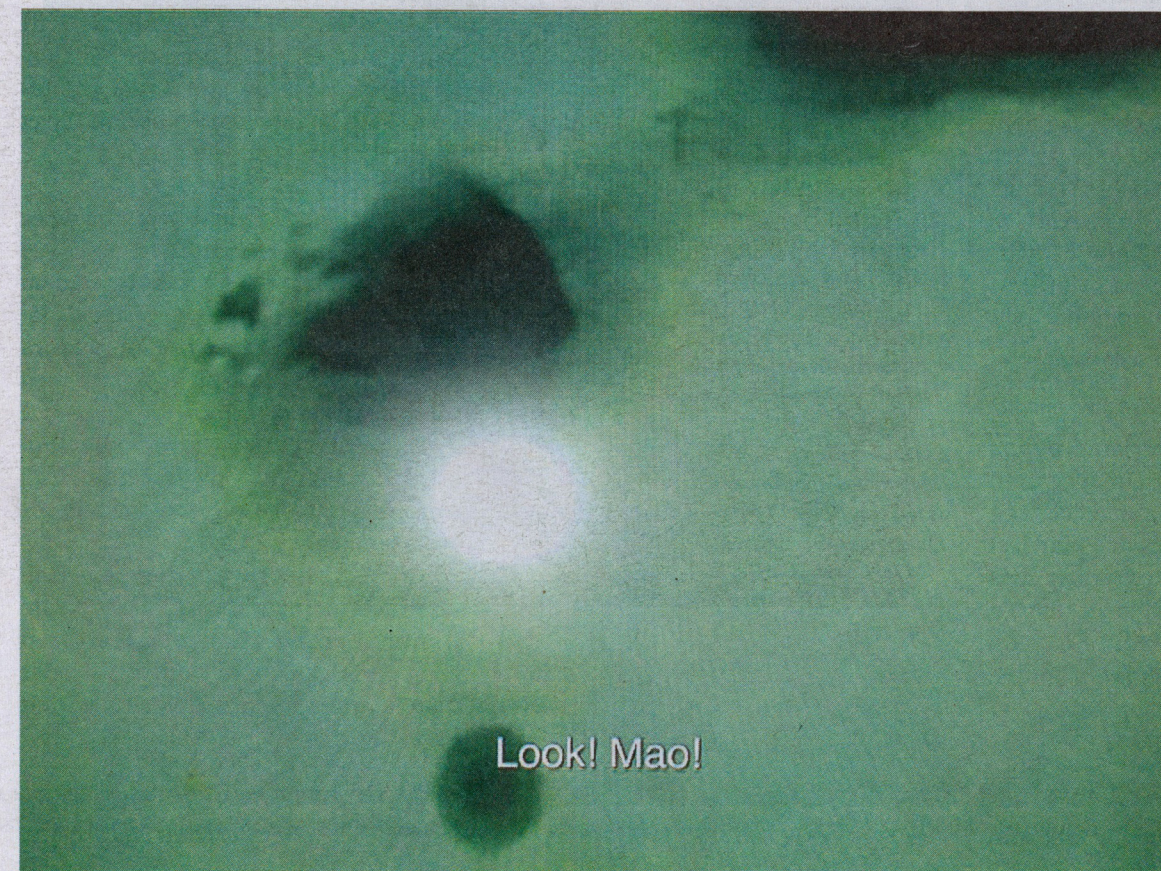
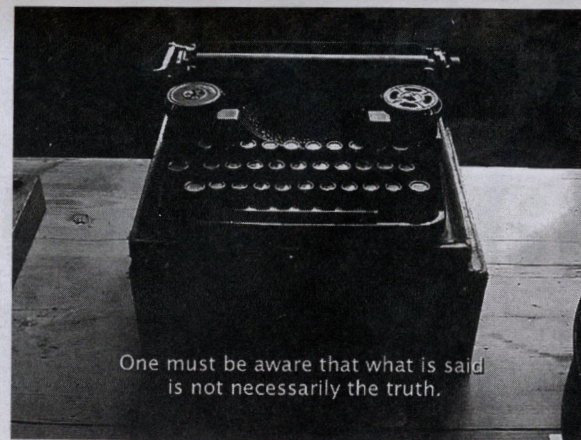

FOTO: MICHELANGELO MISKULIN

Stillbilder ur:

"Timmarna som rymmer formen", 2007 (ovan t v).
 "Around the cave and the double tombs", 2010 (ovan t h).
 "Lenin's lamp glows in the peasants hut" (stora bilden).
 Installationsvy från Kalmar Konstmuseum (nedan t v).
 "När solen går ner är den alldeles röd", 2008 (nedan t h).

I filmen flätas antikens imperium samman med ett annat rike som skattat åt förgängelsen. Bilder ur Stasimuseets arkiv i Berlin glider förbi. Likaså finlemmade blad, planscher från ett naturhistoriskt museum med växter sedan miljoner år pressade till olja i jordens inre.

I sin konstnärliga praktik går Lina Selander metodiskt tillväga. Inför arbetet med "Silphium" gjorde hon en tankekarta, en "mindmap" i datorn. I de små boxarna kan det stå "utdöd" eller "Ezra Pound". Och resultatet, ett svartvitt, milt dystopiskt flöde, förmedlar också en poetiskt elegisk stämning.

– Jag börjar kanske tänka kring ett projekt med kartor, litterära verk eller citat för att hitta någon slags struktur, förklarar hon sitt arbete som pågår över tid och i flera faser.

Moment två är insamling av material och slutligen sker gallring och renodling.

Maken Oscar Mangione med en akademisk bakgrund från filosofi- och litteraturhålet bidrar med input.

– Under senare år har han klivit in och tagit mer praktiska beslut i arbetena. Det har varit intressant och gjort mig modigare, säger Lina Selander och tillägger skämtsamt:

– Dessutom är det ett bra sätt att effektivisera sitt äktenskap.

Tillsammans griper de sig även an det nya verket som ska visas i Venedig. Lina Selanders biennialbidrag ska inte visas i den byggnad som Sverige och Norge växelvis delar på (2015 är det Norges tur) bland de så kallade nationella paviljongerna i parken Giardini. Hon presenteras med en separatutställning i ett av de största utrymmena på Arsenaleområdet, Venedigs gamla skeppsvarv och arsenal, i direkt anslutning till den del av biennalen som konstnärlige ledaren Okwui Enwezor sammanställer.

Det är fint och viktigt, en svensk kultursatsning och ett prestigefullt uppdrag som kan göra en knäsvag. Men Lina Selander möter det med ett samlat lugn.

– Det är stort. Men samtidigt har jag jobbat så länge som konstnär att jag också kan se det som just det – ett jobb. Ställa sig konkreta frågor som: Vad är det för rum, vad är det för väggar, vad är det för ljus? Det är det jag just nu mest längtar efter. Att få ro och börja jobba.

clemens.poellinger@svd.se

Clemens Poellinger är kritikredaktör för konst och film på Svenska Dagbladet.